

Solem immobilem reponit, & terræ cum Luna inter medios Planetas locum suum assignat, admodum sibi sunt contrariæ, & sibi invicem repugnant. Cum verò ex duabus de unâ eademque re opinionibus alterutram veram, aut falsam esse oporteat, aut etiam contingere nonnunquam soleat, ut utraque falsa existat, utri veritatis calculus adjudicandus sit, an vero utraque falsitatis argui debeat, hic nobis dijudicandum non sumimus. Quamquam enim posterior priorem perfectioribus suis operationibus anteire, & ad veritatem propius accedere prædicatur, neutra tamen de perfectione requisita gloriari potest, ut & tertia *Tychonis Bræ*, qui Copernicano Systemate retento Solem cum Mercurio & Venere in Terreni & Lunaris Globi locum reposuit. An autem revera res ita se habeat, atque omnia Corpora totius Universi Creati eo ipso ordine, quem dicti Authores proponunt, disposita occurrant, an verò Ordinem alium in tota Machina obtineant, quis pro certo affirmabit? Antiqua illa Hypothesis incertioribus rationibus nitens, & imperfectioribus operationibus incertitudinem suam prodens hodierno tempore nutat, & vacillat, unicæ *Scripturæ Sacre* modo loquendi solum hæcenus sulca. *Sacræ Scripturæ* inquam, in qua per *Spiritum Sanctum* loquuti *Prophete* & *Apostoli* sapientiam captui suo humano relicti sunt in iis, quæ Æternam Salutem nostram non concernunt, & extra Fidei Christianæ cancellos posita vulgari, & apud homines receptæ opinioni subiecta sunt. Copernicana suis quoque navis, & sua difficultate laborat, licet perfectione suâ priorem multum antecedere, & Phænomena Cœlestia, quoad cursus, motus, & revolutiones suas certitudine majore & faciliore tradere, & ad veritatem propius accedere videatur. *Tychonis Bræ* viri incomparabilis cui Astronomiæ studium multis nominibus devinctum est, Systema, Corporum Mundanorum seriem inverso ordine Copernicano producens, multum lucis Astronomiæ pluribus obscuritatibus involutæ creditur attulisse, licet interim ad requisitam certitudinem aspirare ipsi non licuerit, morte citius abrepto, quam cœptum tam felix ad finem optatum perducere potuerit. Inter tres Hypotheses felicior Copernicana, quæ tantam Epicyclorum Concentricorum, & Excentricorum farraginem illam, & Planetarum stationes, repedationes, retrogradationes, & in ipsa directione alterationis motum, quæ cuncta oculus noster ipsis affinxit, ac Astronomiam adeo perplexam reddit, penitus auferendo, majorem toti Astronomiæ lucem, & facilitatem conciliavit. Tychonicum verò Systema, quod Copernicanam Hypothesin, trium illorum Planetarum, Solis, Mercurii, & Veneris transpositione, invertit, Antiquum illud admirando artificio emendavit, & plurimis incommoditatibus, difficultatibusque liberavit, quamvis interim & suis perplexitatibus obnoxium dicatur. Ideo his temporibus nostris evenit, cum ob dispositionem Planetarum eam, quæ hodie cer-

tior innotuit, alterutram veram, plerorumque Astronomorum iudicio esse oporteat, ut plures *Copernici* sententiæ astipulentur, alii verò, haud pauciores numero, pedibus in *Tychonis* sententiam euntes eandem firmiter amplectantur. Antiqua illa Veterum Hypothesis, tot epicyclis, ac concentricis & excentricis orbibus Planetarum cursus & motus involvens, & stationes, repedationes, & retrogradationes, aliaque ipsis solidorum Orbium affingens figmenta similia, quibus occurrere studuerunt Veteres irregulari, & ex oculorum aspectu originem trahenti motui Planetarum, qui tamen omnino regularis esse creditur, & omnino etiam credendus est. Sunt tamen nonnulli, quos in magistro-
rum verba jurare affuctos præiudicium opinionis conceptæ in eam abripuit contumaciam, ut veritati luce meridianâ clarius se in conspectum inferenti contradicere audeant, præconceptam suam opinionem mordicus retinentes, & idcirco Veterem Hypothesin, licet convicti, manibus pedibusque tanquam certissimam, & extra omnem aleam dubitationis positam, ac proinde infallibilem pertinacissimè propugnantes. Hinc capitales hostes capitali odio prosequuntur eos, qui in manifestis, & apertis erroribus Peripateticæ Philosophiæ se opponunt, & veritatis patrocinium suscipiunt, quæ longè charior nobis, & venerabilior esse debet, quam perniciosissimum illud ingenii humani *ævis* *ævis*, quod unumquemque ex libertate illa Philosophicâ in detestabilem servitutem, & horrendam obscuritatis abyssum, plurimorumque errorum cloacam præcipitem dare solet. Ideo jure ac merito in Selenographiæ tractatu admirando carpitur à Nobilissimo Mathematico *Iohanne Hevelio*, Mathematicorum omnium Peripateticæ Philosophiæ in quibusdam se opponentium juratus hostis *Scipio Claramontius*, cui solenne est omnes alios præ se contemnere, & ubi nullum effugium patet, omnipotentem & divinam *Dei* voluntatem, aut crassæ suæ ignorantia, aut pertinaciæ petulanti prætexere. Quanto satius, quantoque utilis esset amicâ concordia, & unanimi consensu artem tam sublimem, imò verè regiam tractandam suscipere, & omni ambitione depositâ operas, & labores mutuos ad veritatem eruendam conferre, ut tantorum virorum sudores non contempti, sed in summo honore habiti tandem amicâ & humanâ collatione nos ad cognitionem veritatis tam diu, & tantis votis expetita deducant. Solet autem superbiæ morbo, tanquam sydere aliquo pestilenti afflata eruditio, ejusmodi hominum pertinacium menti pervicaci, obscurissimas tenebras offundere, ut in clarissimâ veritatis luce, tanquam in Sole meridiano caligantes, & mendacibus imaginationis suæ opinionibus circumfusi non solum nihil videant, sed etiam ipsa veritate pressi patidissimis effugiis pertinaci suæ inscitia patrocinentur, ne specioso fucata eruditionis titulo excidentes in vervecum patriam ablegentur: Adeo periculosum & laevum est

eruditionis nomen, quod aliquid saltem dicere jubet, ne nihil dicendo larva illa detrahatur, & tanquam forex, indicio suo ignorantia crassa seipsam prodat, aut pertinaciâ tam petulans in apertum erumpat.

Quomodocumque igitur Corpora Superlunaria, & Ætherea se habeant, quocumque ordine inter se disponantur, Oculo duce singula inspicimus, & eam seriem sequemur, quam aspectus humanus monstravit.

LUNA. LUNA ex omnibus terræ proxima cernitur, & Orbe suo Elementarem Regionem, Terram nimirum, & Aquam Aëre circumdatam comprehendit; cui sententiæ omnes Mathematici subscribunt, & experientia ipsa suffragatur. Maximas eam in Sublunaria Corpora vires exercere experientia ipsa loquitur, infinita exempla suppeditans, quibus hoc firmari posset, si instituti ratio pateretur. Vastissimus Oceanus fluxu & refluxu suo Regiæ Lunæ motibus indesinente obedientiâ parer, & affluentium ac refluxantium undarum suarum vicissitudines eidem acceptas ferre non recusat. Quod exemplum unicuique ceteris cunctis fidem faciens satis superque testatur, quantas vires in cætera sublunaria quæcunque, ac inprimis in aërem ipsum exercere soleat, ut non immerito etiam tempestatum quarumvis domina dici mereatur. Corpus Planetæ hujus maculis variis in conspectum se offerentis variè à variis describitur. Antiquissimi Philosophi, inter quos *Clearchus*, & *Agostinus*, ejus fuisse opinionis, maculas Lunares simulacra esse specularia, & imagines magni maris in Luna apparentes, & per reflexionem ad nos transeuntes, ut *Plutarchus* in libro de facie Lunæ testatur. *Empedocles* & *Stoicorum* haud pauci Lunæ corpus ex aëre caliginoso, & igne carbonoso constare, atque idcirco partim obscurum fumigare, partim luminosum igne uri, & non accendi ex se, nec etiam proprium lumen habere statuerunt, ut idem *Plutarchus* docet. *Diogenes Physicus* puniceam, & partim vitream, pellucidamque, partim obscuram esse tradidit. Igneum ipsi corpus adscribunt *Pythagoras*, *Anaximenes*, *Parmenides*, & *Cleantes*. *Parmenides* discipulus *Zeno* igneum Astrum, mente præditum, prudens, & artificio confectum vocat, ut patet ex *Francisco Patritio* in *Pancosm. lib. 10.* Maculas à quibusdam corporibus inter Solem & Lunam interjacentibus, & radiis Solaribus ad quasdam Lunæ partes viam intercludentibus originem trahere alii censuerunt. *Berosus Chaldeus*, *Diogene Laërtio* referente, Lunæ partem unam luce propriâ fulgere, alteram penitus obscuram esse, adeoque ex corporis conversione lumen quotidie crescere, atque ita totum hæmisphærium luminosum tandem etiam conspicuum fieri docuit. Peripatetici ex densioribus & rarioribus partibus Lunam constare, ac illas partem Lunæ lucidioribus ob majorem resistentiam, rariores verò ob minorem opacitatem maculas referre ajunt. Alii ex ipsis maculas lucidiores ex partibus rarioribus, plus luminis arripientibus, obscuriores ex densioribus, tantum luminis non retinen-

atibus, oriri autumant. Luna Solis radios reflexos conspiciat, & completam lumen bitrantur. *Franciscus Aguillo* 422. Densiores partes opacitatis infectione purioris *Aristoteles*, & ceteri *Aristoteles*, *Tychone*, *Scalio*, Lunam ex materia clarioribus, ruptibili, ac pellucidâ conatâ subtiliorem esse atque quandam existere opinantur. Lunam non totam opacam, imperviam esse, adeo ut quæ ad lumen ad aliquam usque tem penetrari dicant; alii vero per totam profunditatem ajunt, quibus Luna non solum à Sole illuminari, sed & lumen ad aliquam usque sui reflexionem huc refundere tur. Nonnullis verò haud patientia, quæ totam Lunam partes, & rimulas à Solis diversis Eclipsium Lunæ core conatur. *Franciscus Aguillo* *Schemerus* in *disquisitione Mathematica* Lunæ hæmisphærium exquisiterum, quod scilicet humanis ostendit, medio diaphanum est quadam opacitate respectu luminis transmittat, potius solum in extrinsecâ superficie, funditatem retineat, existere que partem Lunæ opacioreris aspectum prohibet, densitatem esse censent. Opinior censet Nobilissimus & celestis *Hevelius* cap. 6. *Selenographiæ* refutat argumentis, cum non montium opinione, quem non tamen pro merito ipsius gat. Subjungit porrò suam ac Lunæ corpus statuit esse solidissimum, solidissimum, ovium, omne lumen unice à solummodo repercussâ fruer per radios reflexos eam contentiæ antiquorum Philosophorum ut & ferè omnes nostri sæculi pulantur, docentes totum hæmisphærium à Sole, Lunamque per seipsam lucere. *Possidonius* & alii Veterum hanc reflexu speculo fieri opinantur. Ne star speculi lucem à Sole accipere docent. Porro superficiem haudquaquam esse planam politam, sed planè inæqualis scabrosissimam, attamen cædios suos per reflexionem nequidem penitus modo, quod bis obversus lumen Solare concapite dicto acutissimis & firmis